

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas

A decorative graphic consisting of four triangles: a solid black triangle pointing up at the top center, a solid grey triangle pointing down at the top right, a solid grey triangle pointing left at the middle left, and a solid grey triangle pointing right at the middle right.

**STUDENTŲ
MOKSLINĖS VEIKLOS
LXXV
KONFERENCIJA**

Vilnius, 2023 m. gegužės 15–19 d.
PRANEŠIMŲ TEZĖS

*Leidinį sudarė VU MF Mokslo specialistė
dr. Simona KILDIENĖ*

Mokslo komitetas:

Prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė
Doc. dr. Agnė Kirkliauskienė
Prof. dr. Vaiva Hendrixson
Doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
Prof. dr. Nomedas Rima Valevičienė
Prof. dr. Eglė Preikšaitienė
Dr. Diana Bužinskienė
Prof. dr. (HP) Saulius Vosylius
Doc. dr. Saulius Galgauskas
Prof. dr. Eugenijus Lesinskas
Doc. dr. Valdemaras Jotautas
Prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas

Dr. Ieva Stundienė
Prof. dr. Marius Miglinas
Doc. dr. Birutė Zablockienė
Inga Kisielienė
Prof. dr. Violeta Kvedarienė
Dr. Žymantas Jagelavičius
Prof. dr. (HP) Edvardas Danila
Doc. dr. Kristina Ryliškienė
Dr. Gunaras Terbetas
Prof. dr. Alvydas Navickas
Doc. dr. Rima Viliūnienė
Prof. dr. Sigita Lesinskienė

Doc. dr. Sigitas Ryliškis
Doc. dr. Vytautas Tutkus
Dr. Danutė Povilėnaitė
Doc. dr. Sigita Burokienė
Dr. Agnė Abraitienė
Prof. dr. Pranas Šerpytis
Prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
Prof. dr. Vilma Brukienė
Dr. Agnė Jakavonytė-Akstinienė
Doc. dr. Marija Jakubauskienė

Organizacinis komitetas:

Martyna Sveikataitė
Rafal Sinkevič
Gintarė Zarembaitė
Alicija Krasavceva
Karina Mickevičiūtė
Jogailė Gudaitė
Emilis Gegeckas
Auksė Ramaškevičiūtė
Tautvydas Petkus
Kristina Marcinkevičiūtė
Melita Virpšaitė

Gabrielė Lissauskaitė
Rosita Reivytytė
Kamilė Čeponytė
Šarūnas Raudonis
Monika Rimdeikaitė
Inga Česnavičiūtė
Tadas Abartis
Rūta Bleifertaitė
Kristijonas Puteikis
Saulius Ročka
Paulius Montvila

Agnė Timofejevaitė
Augustė Lapinskaitė
Emilis Šostak
Gratas Šepetyš
Gediminas Gumbis
Erika Ališauskienė
Indrė Urbaitė
Miglė Vilniškytė
Urtė Smailytė
Gabriela Šimkonytė
Julija Bitautaitė

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2023

© Vilniaus universitetas, 2023

PAVELDIMA LĒBERIO OPTINĖ NEUROPATIJA. ATVEJO APRAŠYMAS IR LITERATŪROS APŽVALGA

Darbo autorė. Emilija KEŽEVIČIŪTĖ (IV kursas).

Darbo vadovė. Dr. Rasa STRUPAITĖ-ŠILEIKIENĖ, VU MF Klinikinės medicinos institutas, Ausų, nosies, gerklės ir akių ligų klinika; Akių ligų centras.

Darbo tikslas. Šio mokslinio darbo tikslas yra išsamiai aprašyti paveldimą Lėberio optinę neuropatiją, pasireiškusią aprašomam pacientui, apžvelgti ligos simptomus, diagnozavimo ir gydymo galimybes.

Darbo metodika. Šiame darbe pritaikytos dvi metodikos – literatūros apžvalgos ir atvejo analizės. Pirmiausia buvo atlikta literatūros paieška, naudojantis PubMed ir GoogleScholar duomenų bazes, atrinkti 24 pilno teksto straipsniai. Išanalizavus 24 pilno teksto mokslinius straipsnius, buvo suformuotas ligos aprašymas, įskaitant epidemiologiją, patofiziologiją, simptomus, diagnostiką ir gydymą.

Tuomet buvo atliktas vieno paciento atvejo aprašymas. Pacientas kreipėsi prieš 4 m. dėl staigaus regos pablogėjimo. Buvo atlikti išsamūs tyrimai: sveikatos istorijos, bendraklinikiniai, elektrofiziologiniai, vaizdiniai tyrimai ir molekulinė genetinė diagnostika. Paciento tyrimų rezultatai ir dinamika buvo analizuojami kartu su literatūros duomenimis, lyginama ar jo diagnozė ir gydymas atitinka rekomenduojamus gydymo algoritmus.

Atvejo aprašymas. Paveldima Lėberio optinė neuropatija (PLON) – paveldima liga, išsivystanti dėl mutacijų mitochonrijų DNR. Ši liga pasižymi beskausmiu ūmiu centrinio regėjimo pablogėjimu abiejose akyse. Aprašomas 20 metų vyras, sergantis nustatyta PLON. Prieš keturis metus pirmą kartą dėl šios patologijos apsilankius pas gydytoją oftalmologą, pacientas skundėsi, jog per du mėnesius stipriai suprastėjo jo regėjimas. Iki tol regos patologijų nebuvo nustatyta. Pacientas nurodė, jog regėjimo pokyčiai pasireiškė vienoje akyje, vėliau – ir kitoje. Pacientas skundėsi tamsiomis dėmėmis regos lauke, suprastėjusiu regos aštrumu, sunkumu skaityti. Pirmojo vizito metu paciento regos aštrumas – V OD = 0,1 nek.; V OS = 0,08 nek. Atliktame akiplo-tyje buvo nustatyta cekocentrinė skotoma. Lang testas neigiamas, stebėtas sutrikęs paciento spalvinis matymas. Apžiūros metu OU optinės terpės buvo skaidrios, vyzdžiai plėtėsi tolygiai, buvo reakcija į šviesą. Regos nervo diskas (RND) apibūdintas kaip rausvas, šviesiomis ribomis, tinklainėje nenustatyta patologinių pakitimų. Pacientui buvo paskirti sph+0.75 OU akiniai.

Dėl staigaus ir ženklus vienos akies regos pablogėjimo, įtariat PLON, pacientas buvo hospitalizuotas į VUL SK vaikų ausų, nosies, gerklės ir akių ligų skyrių. Hospitalizacijos metu paimti genetiniai tyrimai įtariamai PLON, pacientas buvo įvertintas neurologo, ANG gydytojo, oftalmologo, hematologo, psichologo. Atliktos akių dugno

nuotraukos, kompiuterinė perimetrija, galvos smegenų MRT. Bendri ir biocheminiai tyrimai nurodė eozinofiliją, tačiau nenurodė ūmaus uždegimo požymių. Hospitalizacijos metu stebėti PLON būdingi požymiai, liga įtarta, pacientui paskirtas gydymas kofermentu Q10 x 1k/d per os, C, B, D grupės vitaminai, omega–3 riebalų rūgštys, rekomenduotas darbo – poilsio režimas.

Praėjus mėnesiui po hospitalizacijos, paciento genetinio tyrimo rezultatai patvirtino PLON diagnozę, konsiliumo metu jam paskirtas gydymas Idebenonu. Terapija Idebenonu buvo pradėta trys mėnesiai nuo pirmų simptomų pasireiškimo.

Praėjus penkiems mėnesiams po gydymo pradžios, pacientui kartoti optinės koherentinės tomografijos (OKT), elektroretinografijos (ERG) ir regos sukeltųjų potencialų (VEP) tyrimai. OKT makulų skerspjūviuose pakitimų nebuvo rasta, ERG tyrime nustatyta asimetrija (OS bangų amplitudės skotopiniame režime beveik dvigubai mažesnės). Paciento būklei neblogėjant, gydymas Idebenonu buvo tęsiamas, kontrolės atliekant kas 3 mėnesius. Terapija Idebenonu buvo tęsiama 2 metus. Dinamikoje stebėta RND atrofija – tinklainės nervinių skaidulų ženklus suplonėjimas. Ligos simptomams toliau nebeprogresuojant, gydymą konsiliumo metu nuspręsta nutraukti. Nutraukus gydymą Idebenonu, paciento būklė išliko stabili, nebeprogresavo regos blogėjimas, V OD=0,1 nek.; V OS= 0,1 nek. Lang stereotestas išliko neigiamas, stereomatymas neatsistatė. Šiuo metu paciento būklė išlieka stabili, kontrolės atliekamos vieną kartą per metus, toliau stebima akipločio, tinklainės nervinių skaidulų sluoksnio, regos aštrumo dinamika.

Išvados. PLON yra genetiškai paveldima ūmiai pasireiškianti liga, kurios diagnostikoje svarbūs laboratoriniai, radiologiniai ir genetiniai tyrimai. Pagrindinis ligos gydymas šiuo metu yra medikamentinis, tačiau yra perspektyvų ateityje ligą gydyti pasitelkiant genų terapiją, hormonų terapiją arba ligos išvengti pasitelkiant mitochondrijų pakeitimą dirbtinio apvaisinimo metu.

Raktažodžiai. Lėberio optinė neuropatija; PLON.